

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu			Kod ECTS	
Historia filozofii średniowiecznej			8.1.0487	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot				
Instytut Filozofii, Socjologii i Dziennikarstwa				
Studia				
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia	
Wydział Nauk Społecznych	Filozofia	forma	stacjonarne	
		moduł	wszystkie	
		specjalnościowy	wszystkie	
		specjalizacja	wszystkie	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)				
dr hab. Martyna Koszkało, profesor uczelni				
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin			Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć			7	
Wykład, Ćw. audytoryjne			Wykład 4 ECTS (100 h, w tym 30h zajęć, 70 h praca własna i przygotowanie do egzaminu)	
Sposób realizacji zajęć			ćwiczeń 3 ECTS (75h, w tym 30h zajęć, 45h praca własna studenta)	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej				
Liczba godzin				
Ćw. audytoryjne: 30 godz., Wykład: 30 godz.				
Termin realizacji przedmiotu				
2022/2023 letni				
Status przedmiotu		Język wykładowy		
obowiązkowy		polski		
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne		
<ul style="list-style-type: none"> - Analiza tekstów z dyskusją - Wykład problemowy - Wykład z prezentacją multimedialną		Sposób zaliczenia		
		<ul style="list-style-type: none"> - Zaliczenie na ocenę - Egzamin		
		Formy zaliczenia		
		<ul style="list-style-type: none"> - egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi - egzamin ustny lub zaliczenie przeprowadzane na platformie MS Teams - kolokwium		
		Podstawowe kryteria oceny		
		W: egzamin pisemny: z pytaniami (zadaniami) otwartymi C: ocena zaliczeniowa na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru. Pozytywne zaliczenie 1 kolokwium (80%) Obowiązuje materiał przedstawiony na wykładzie i ćwiczeniach, przygotowanie do zajęć – przygotowane notatki z zadanych fragmentów lektur, prezentacja (20%) lub zaliczenie zadań na platformie MESTWIN		
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się				

zakładany efekt kształcenia	Analiza tekstów z dyskusją	Wykład problemowy
	Wiedza	
H1A_W04		
H1A_W02		
H1A_W07		
H1A_W09		
K1_W02	zaliczenie kolokwium	egzamin pisemny
K1_W06	zaliczenie kolokwium	egzamin pisemny
K1_W10	zaliczenie kolokwium	egzamin pisemny
K1_W11	zaliczenie kolokwium	egzamin pisemny
S1A_W04		
	Umiejętności	
H1A_U02		
H1A_U03		
H1A_U05		
K_U04	zaliczenie kolokwium, prezentacja	
K_U07	zaliczenie kolokwium, prezentacja	egzamin pisemny
K_U08	zaliczenie kolokwium, prezentacja	
	Kompetencje	
H1A_K01		
H1A_K06		
K_K01	zaliczenie kolokwium, prezentacja	
K_K02	zaliczenie kolokwium, prezentacja	

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi**A. Wymagania formalne**

brak

B. Wymagania wstępne

Wprowadzenie do filozofii, historia filozofii starożytnej

Cele kształcenia

Zapoznanie studenta z głównymi nurtami i stanowiskami filozofii patrystycznej i średniowiecznej, stylem tekstu filozoficznego z tych okresów, budową quaestio średniowiecznej. Wykształcenie umiejętności analizy tekstu filozoficznego z zakresu patrystyki i średniowiecza.

Treści programowe**A. Problematyka wykładu**

Ramy czasowe patrystyki i filozofii średniowiecznej

Spór o naturę filozofii chrześcijańskiej

Scholastyka, podział nurtów doktrynalnych XIII w, recepcja dzieł Arystotelesa, wydziały filozofii i teologii, potępienia i ich wpływ na rozwój nurtów doktrynalnych.

Prezentacja poglądów: Boecjusza, św. Augustyna, Pseudo-Dionizego Areopagity, Eriugeny, spór dialektyków z antydialektykami, spór o uniwersalia,

Anzelm z Canterbury

Abelard i szkoły w XII wieku

Filozofia arabska

Filozofia żydowska

Filozofia pierwszej połowy XIII wieku

Bonawentura, Tomasz z Akwinu, Siger z Brabancji

Jan Duns Szkot

Wilhelm Ockham i i ockhamizm

Mikołaj z Kuzy

B. Problematyka ćwiczeń

Spór o naturę filozofii chrześcijańskiej. Lektura:

E. Gilson, Duch filozofii średniowiecznej, Warszawa 1958, s. 9-43

R. McInerny, Uwagi o filozofii chrześcijańskiej, w: Zagadnienie etyki chrześcijańskiej, Kęty 2004, s.118-131

W. Seńko, Charakter filozofii średniowiecznej, w: Jak rozumieć filozofię średniowieczną, W-wa 1993, s. 25-33

F. van Steenberghen, Filozofia w wieku XIII, Lublin 2005, s. 22-26.

Scholastyka, podział nurtów doktrynalnych XIII w (W. Tatarkiewicz, E. Gilson, Mandonet, F. van Steenberghen), recepcja dzieł Arystotelesa, wydziały filozofii i teologii, potępienia i ich wpływ na rozwój nurtów doktrynalnych.

Analiza wybranych fragmentów tekstów twórców, których myśl wywarła wpływ na filozofię średniowieczną oraz poglądów myślicieli średniowiecznych:

Boecjusz – definicja osoby

św. Augustyn - koncepcja duszy, rozważania o wolnej woli, natura Boga

Pseudo-Dionizy Areopagita – sposoby orzekania o Bogu

Abelard – etyka intencji

Piotr Damiani – wszechmoc Boga

Anzelm z Canterbury – dowód istnienia Boga

Bonawentura – koncepcja Boga i człowieka

Tomasz z Akwinu – koncepcja człowieka, dowody istnienia Boga, teoria poznania (krytyka iluminizmu), etyka

Siger z Brabancji – jedność intelektu

Jan Duns Szkot – koncepcja bytu, uniwersalia, natura wspólna, zasada jednostkowania, koncepcja Boga, etyka

Wilhelm Ockham – teoria poznania

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

1. A.1. F. van Steenberghen, Filozofia w wieku XIII, Lublin 2005.

2. E. Gilson, Historia filozofii chrześcijańskiej w wiekach średnich, tłum. S. Zalewski, Warszawa 1987.

3. F. Copleston, Historia filozofii, t. II, Warszawa 2000.

4. Heinzmann R., Filozofia średniowieczna, tłum. P. Domański, Kęty 1999.

5. Przewodnik po filozofii średniowiecznej, red. A.Kijewska, Kraków 2012.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta

W. Seńko, Jak rozumieć filozofię średniowieczną, W-wa 1993, s. 25-33.

Boecjusz, Traktaty teologiczne, Kęty 2001

Augustyn, O Trójcy Świętej, Kraków 1996

Tenże, Dialogi filozoficzne, Kraków 1999

Pseudo-Dionizy Areopagita, Pisma teologiczne, Kraków 1997

Abelard, Etyka, Warszawa 1968

Piotr Damiani, O wszechmocy Bożej, Kęty 2008

Anzelm z Canterbury, Monologion, Proslogion, Warszawa 1992

Tenże, O Wcieleniu, Poznań 2006

Bonawentura, O wiedzy Chrystusa, O tajemnicy Trójcy, Kęty 2006.

Tomasz z Akwinu, Prawda wiary chrześcijańskiej, Poznań 2007

Tenże, Traktat o człowieku, Kęty 1998

Tenże, O mocy Boga, Kęty 2008

Siger z Brabancji, Kwestie do III księgi O duszy, Kęty 2008

Mikołaj z Kuzy, Laik o umyśle, Kęty 2008

Wszystko to ze zdziwienia. Antologia tekstów filozoficznych XII wieku, Warszawa 2006

Wszystko to ze zdziwienia. Antologia tekstów filozoficznych XIII wieku, Warszawa 2002

Wszystko to ze zdziwienia. Antologia tekstów filozoficznych XIV wieku, Warszawa 2000

C. Literatura uzupełniająca:

E. Gilson, Duch filozofii średniowiecznej, Warszawa 1958

W. Tatarkiewicz, Historia filozofii, t. I, Warszawa

R. McInerny, Zagadnienie etyki chrześcijańskiej, Kęty 2004, s.118-131.

W. Seńko, Jak rozumieć filozofię średniowieczną, W-wa 1993, s. 25-33.

J. Domański, „Scholastyczne” i „humanistyczne” pojęcie filozofii, Kęty 2005.

B.A.G. Fuller, Historia filozofii, t. I, Warszawa 1966;

S. Swieżawski, Dzieje europejskiej filozofii klasycznej, Warszawa-Wrocław 2000.

S. Wielgus, Zachodnia i polska nauka średniowieczna – encyklopedycznie, Płock 2005.

Marenbon J., Medieval Philosophy. An historical and philosophical introduction, London, New York 2007.

A. Kenny, Medieval Philosophy, Oxford 2005.

A Companion to philosophy in the middle ages, ed. by J. J. E. Gracia and T. B. Noone, Blackwell 2006.

The Cambridge History of Later Medieval Philosophy. 1100-1600, ed. N. Kretzman, A. Kenny, J. Pinborg, Cambridge 19892.

Routledge History of Philosophy, vol. 3, ed. J. Marenbon, Routledge 1998.

E. Gilson. Wprowadzenie do nauki św. Augustyna, Warszawa 1953.
A. Kijewska, Neoplatonizm Jana Szkota Eriugeny, Lublin 19954
Awicenna i średniowieczna filozofia arabska, red. A. Aduszkiewicz i M. Gogacz, Wrszawa 1983.
T. Grzesik, Anzelm z Canterbury, Warszawa 2004
J. Judycka, Wiara i rozum w filozofii Rajmunda Lulla, Lublin 2005
M. Chenu, Wstęp do filozofii św. Tomasza z Akwinu, Kęty 2001.
M. Koszkało, Indywidualizm i jednostkowienie. Analiza wybranych tekstów Jana Dunsza Szkota, Lublin 2003.
M. Koszkało, Natura woli, wolność a konieczność. Stanowisko Jana Dunsza Szkota na tle koncepcji św. Augustyna, św. Anzelma z Canterbury i św. Tomasza z Akwinu, Gdańsk 2019.
Filozofia franciszkanów, t.1-3, Niepokalanów 2005.

Kierunkowe efekty uczenia się

K1_W02
K1_W11
K1_W06
K1_W10
K_U07
K_U08

K_U04
K_K01
K_K02

Wiedza

Wykład:
K1_W02 zna podstawową terminologię filozoficzną głównych kierunków filozofii średniowiecznej: nazywa podstawowe stanowiska metafizyczne, epistemologiczne, etyczne f. śr, porównuje wybrane poglądy filozoficzne, wymienia głównych filozofów średniowiecznych, (H1A_W02)
K1_W11 zna zależności między kształtowaniem się idei filozoficznych średniowiecza a zmianami zachodzącymi w kulturze i społeczeństwie (H1A_W09, S1A_W04)
Ćwiczenia:
K1_W02 zna podstawową terminologię filozoficzną głównych kierunków filozofii średniowiecznej: nazywa podstawowe stanowiska metafizyczne, epistemologiczne, etyczne f. śr, porównuje wybrane poglądy filozoficzne, wymienia głównych filozofów średniowiecznych, (H1A_W02)
K1_W06 potrafi przedstawić idee i argumenty filozofów średniowiecznych na podstawie samodzielnej lektury ich pism (H1A_W04)
K1_W10 zna podstawowe metody interpretacji tekstu z filozofii średniowiecznej H1A_W07
K1_W11 zna zależności między kształtowaniem się idei filozoficznych średniowiecza a zmianami zachodzącymi w kulturze i społeczeństwie (H1A_W09, S1A_W04)

Umiejętności

Wykład:
K_U07 analizuje argumenty filozoficzne, potrafi zidentyfikować ich kluczowe tezy, założenia, kontekst historyczny H1A_U03, H1A_U05
K_U08 porównuje wybrane poglądy filozoficzne, H1A_U02
Ćwiczenia:
K_U04 czyta i interpretuje tekst filozoficzny z epoki średniowiecznej H1A_U03, H1A_U05
K_U07 analizuje argumenty filozoficzne filozofii średniowiecznej, potrafi zidentyfikować ich kluczowe tezy, założenia, kontekst historyczny H1A_U03, H1A_U05
K_U08 porównuje wybrane poglądy filozoficzne, H1A_U02

Kompetencje społeczne (postawy)

K_K01 zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i posiadanych umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego H1A_K01, H1A_K06
K_K02 zachowuje krytycyzm wobec różnych stanowisk filozoficznych H1A_K01

Kontakt

filmko@ug.edu.pl